

ДИНАМІКА ПЕРЕБІГУ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ САМОГУБСТВ В УКРАЇНІ

Біляков Андрій Миколайович

доктор мед.наук, професор, професор кафедри судової медицини
та медичного права НМУ, м. Київ

Михайличенко Борис Валентинович

доктор мед.наук, професор, завідувач кафедри судової медицини
та медичного права НМУ, м. Київ

Ергард Наталія Миколаївна

кандидат мед.наук, доцент, доцент кафедри судової медицини
та медичного права НМУ, м. Київ

Плетенецька Аліна Олександрівна

кандидат мед.наук, асистент кафедри судової медицини
та медичного права НМУ, м. Київ

Україна

Згідно даних ВООЗ, в світі в 2012 р. кількість смертей від самогубства сягнула 804 тис., що в середньому становить 11,4 % на 100 тис. населення (15,0% для чоловіків і 8,0 % для жінок) [1]. Однак реальні показники є більшими, адже в ряді країнах суїцид є осудним і навіть протизаконним, що впливає на висвітлення реальних показників на державному рівні.

Саме тому в 2013 року на сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я був затверджений перший в історії план дій в галузі психічного здоров'я, де запобігання самогубству стало пріоритетним напрямком з метою знизити їх кількість у світі до 2020 року на 10% [2].

Саме тому детальний аналіз випадків самогубства в Україні з врахуванням регіонального розподілу дозволяє визначати найбільш вразливий регіон. Ці дані є основою для розробки багатоселективного підходу з ефективним регіональним спрямуванням державних коштів.

Матеріалом досліджень були статистичні дані щодо мешканців України, які проживали та померли на її території в 2005-2013 роках в залежності від регіону (окремо за областями, м. Київ) та віку (до 19 років, 19-39 років, 40-59 років, 60 та більше років). Саме період до революційних подій 2013 року та військової агресії Росії 2014 року було обрано для аналізу, адже він виключає вплив суспільно-стресового фактору та міграції населення в зв'язку з війною на сході.

Окремо проаналізовано кількість випадків самогубств, як роду насильницької смерті, в Україні в 2005-2013 роках в залежності від віку (до 19 років, 19-39 років, 40-59 років, 60 та більше років), що зображено на рисунках (рис.1,2,3,4).

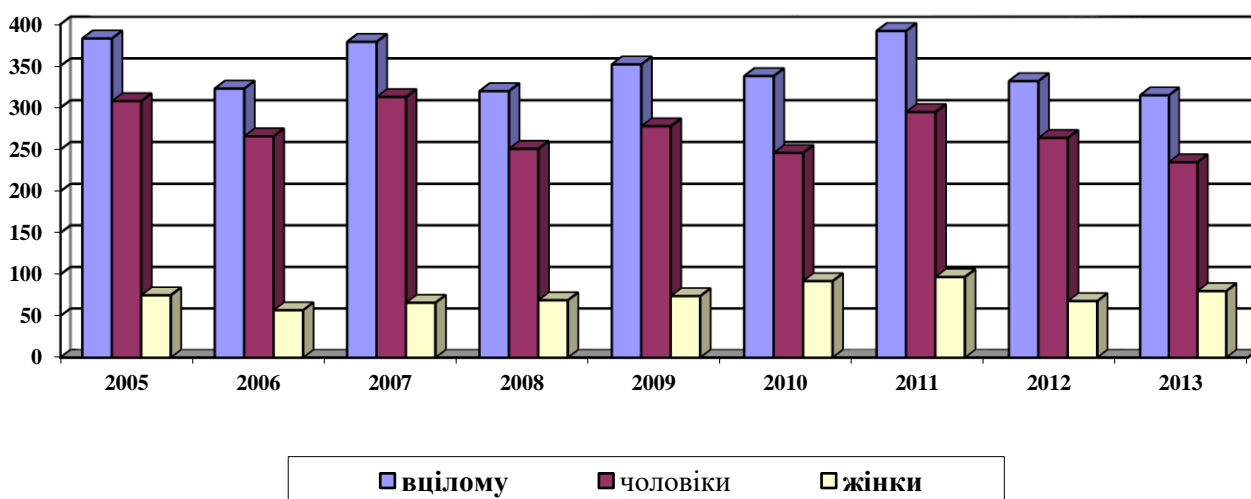

Рис.1 Розподіл самогубств в Україні віком до 19 років за 2005-2013 роки залежно від статі

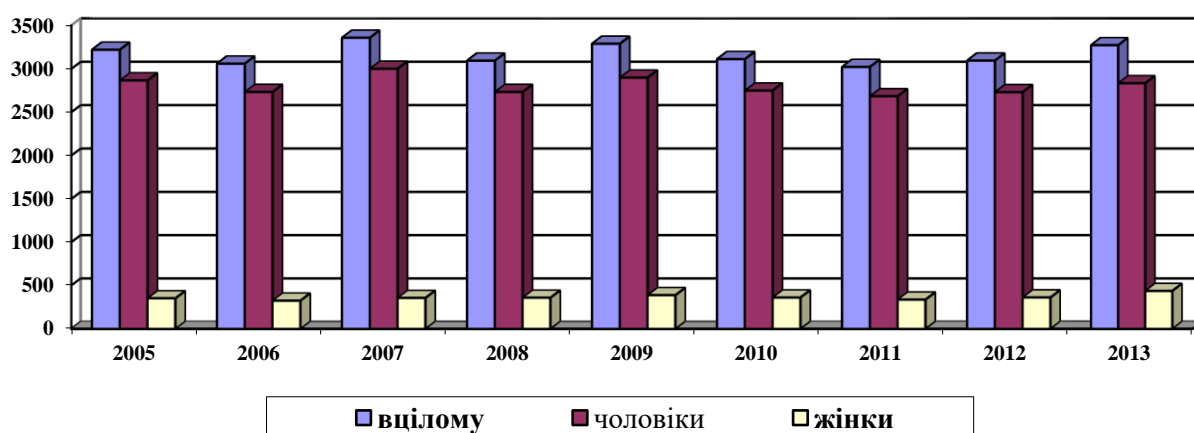

Рис.2. Розподіл самогубств в Україні віком 20-39 років за 2005-2013 роки залежно від статі

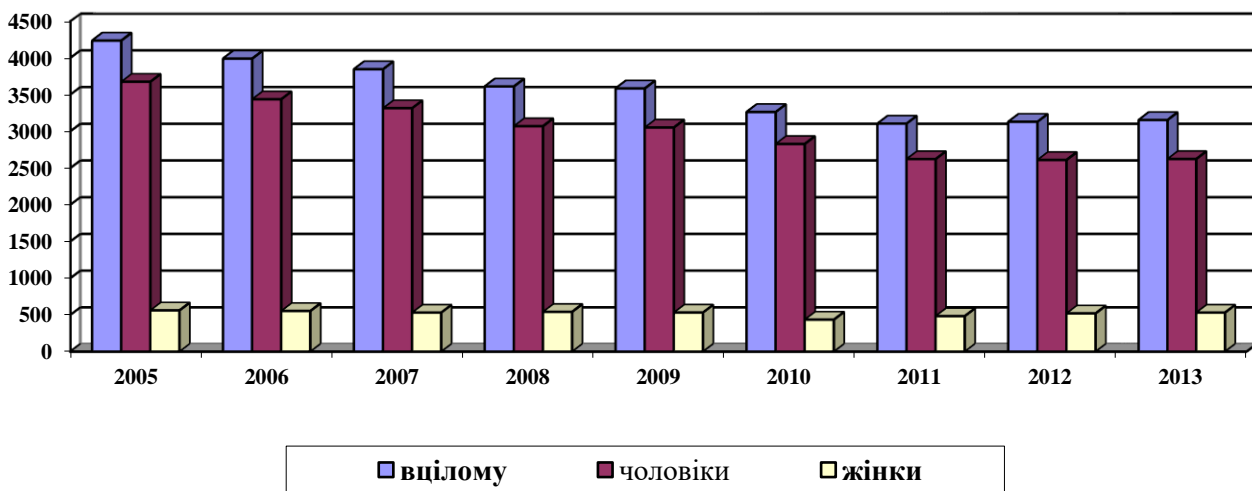

Рис. 3 Розподіл самогубств в Україні віком 40-59 років за 2005-2013 роки залежно від статі

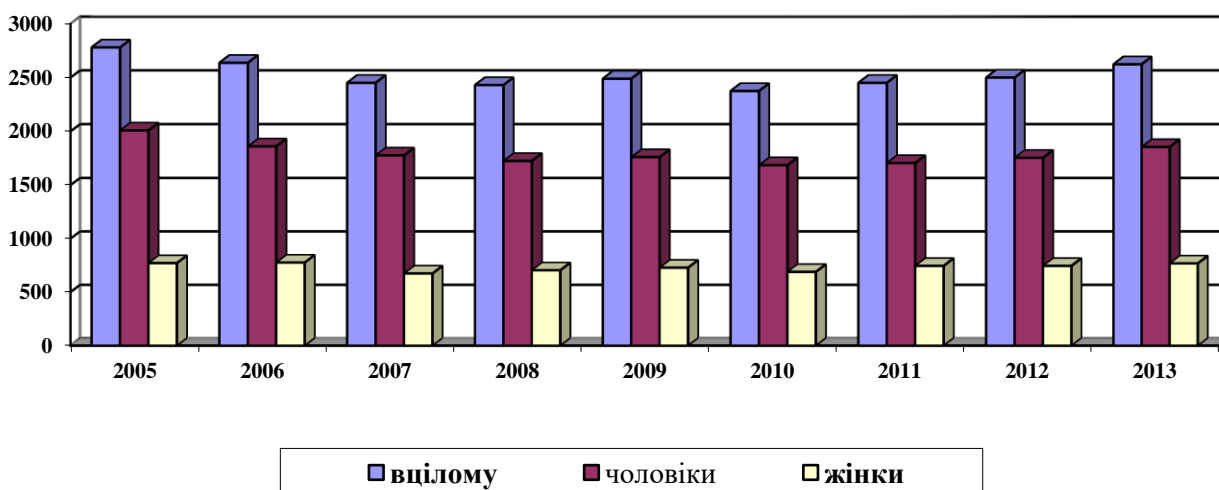

Рис. 4 Розподіл самогубств в Україні віком 60 та більше років за 2005-2013 роки залежно від статі

Аналіз розподілу самогубств в Україні за 2005-2013 роки показав, що в вікових групах до 40 та понад 60 років реєструється стабільність випадків з незначними коливаннями. Натомість в віковій групі 40-60 років відмічається поступове зниження даних випадків.

В подальшому визначали співвідношення кількості самогубств до кількості померлих в залежності від регіону та віку з наступним графічним зображенням результатів..

Відсоток самогубств від кількості померлих в віковій групі до 19 років за 2005-2013 роки за областями представлено на рисунках (рис. 5,6,7,8).

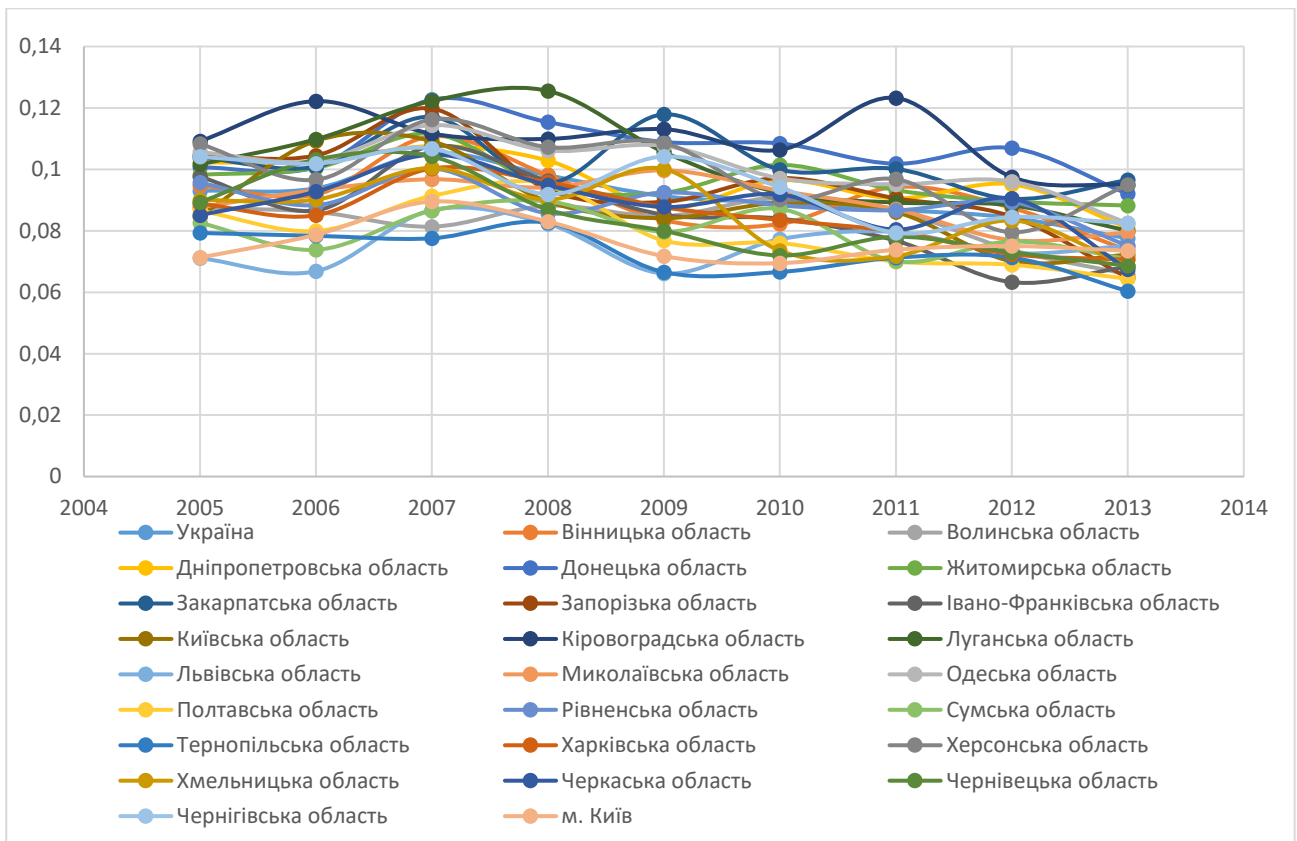

Рис.5 - Відсоток самогубств від кількості померлих віком до 19 років за 2005-2013 роки за областями

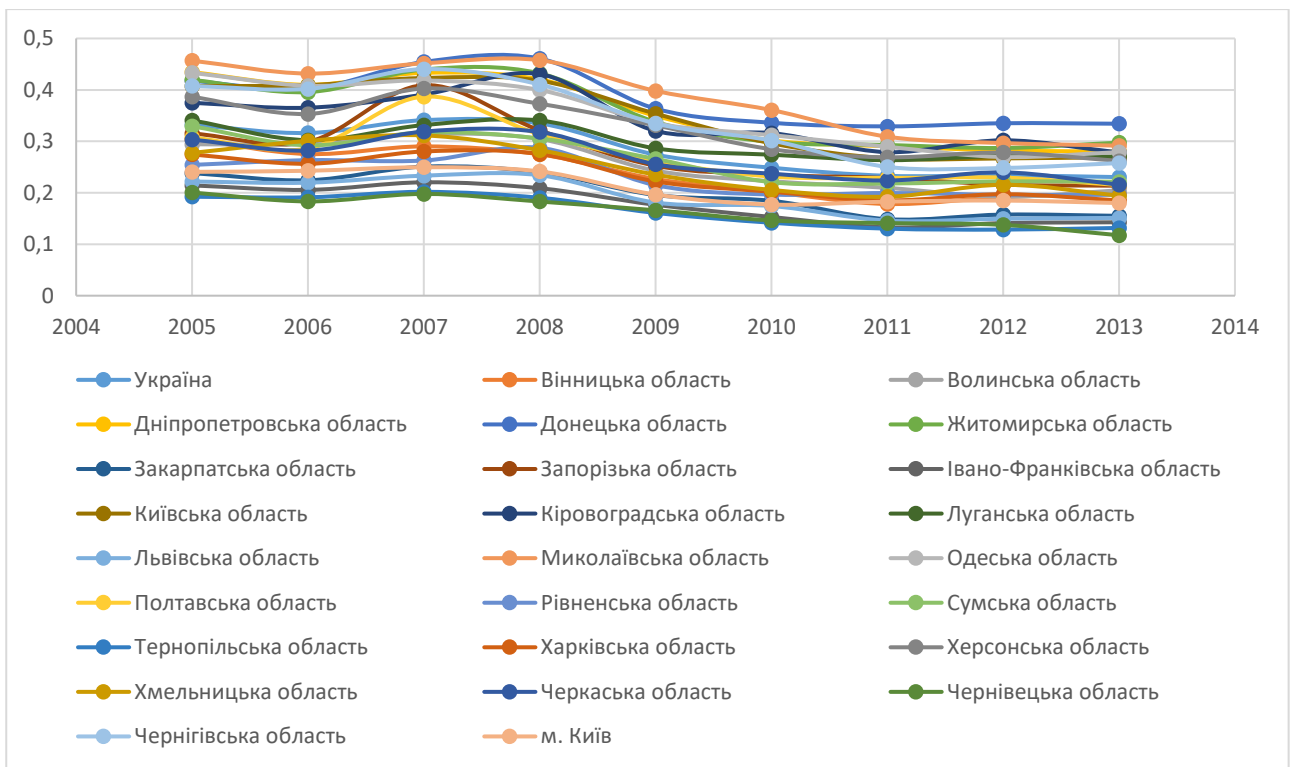

Рис. 6. Відсоток самогубств від кількості померлих віком від 20 до 39 років за 2005-2013 роки за областями

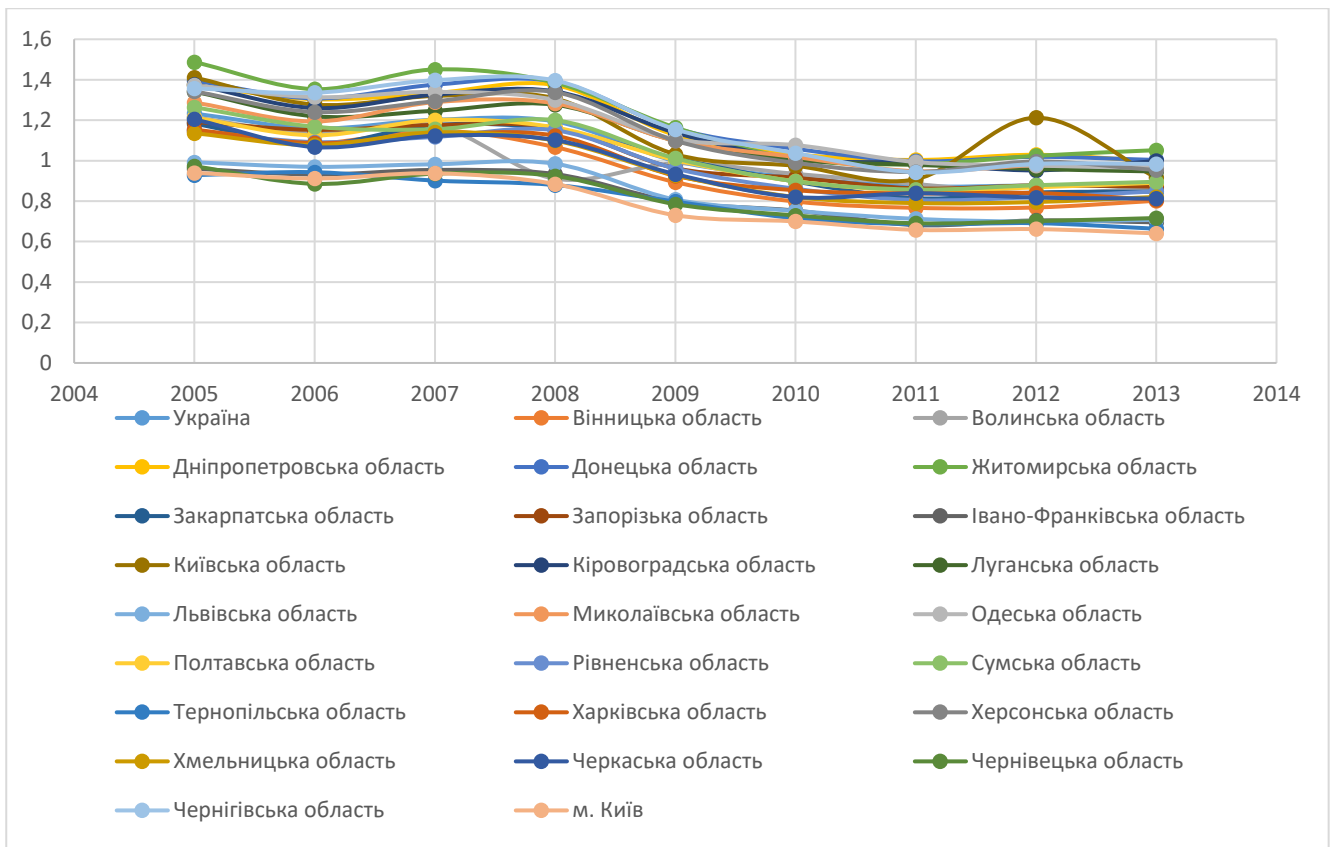

Рис. 7 Відсоток самогубств від кількості померлих віком від 40 до 59 років за 2005-2013 роки за областями

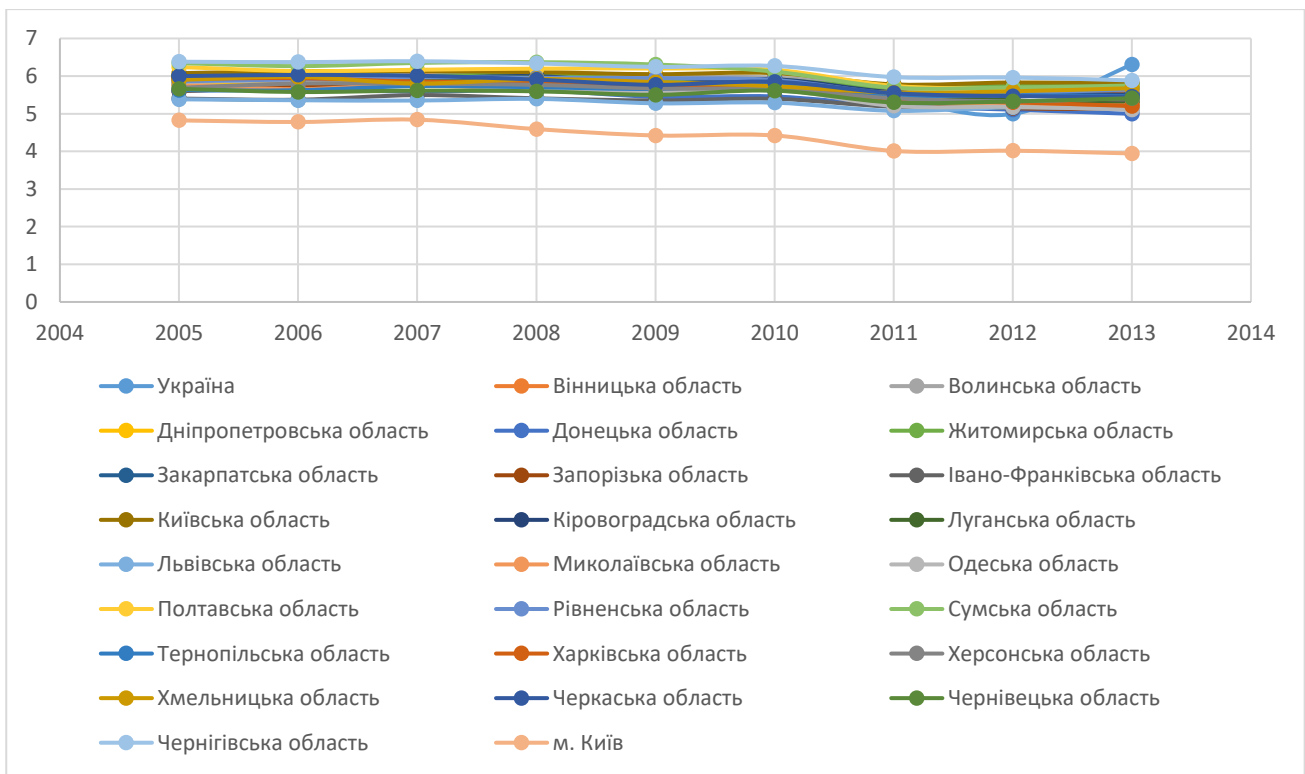

Рис. 8 Відсоток самогубств від кількості померлих віком понад 60 років за 2005-2013 роки за областями

Аналіз результатів свідчить, що за період з 2005 року до 2013 року відмічається зменшення кількості самогубств в вікових групах до 60 років, де показник залишається фактично сталим. Приймаючи до уваги фактично стабільну кількість самогубств в віці до 40 років, це свідчить про загальне зменшення смертності. В віковій групі 40-60 зменшення кількості самогубств при зменшенні кількості смертності дає зниження відсотка самогубств від кількості померлих. Натомість стабільність даного відсотка в віковій групі понад 60 років на фоні збільшення самогубств також свідчить про загальне зменшення смертності в даній віковій групі.

В віці до 19 років відсоток самогубств від загальної кількості померлих був найменший в Львівській, Тернопільській, Сумській областях, м. Києві, а найбільший в Кіровоградській, Луганській, Донецькій. В віці 20-39 років найменший відсоток зафіксовано в Чернівецькій, Тернопільській, Івано-Франківській, Львівській областях, а найбільший в Миколаївській, Донецькій, Кіровоградській та Київській областях. В віці 40-59 років найменший відсоток зафіксовано в Чернівецькій, Тернопільській, Львівській областях та м. Києві, а найбільший в Житомирській, Чернігівській, Донецькій областях. У віці понад 60 років найменший відсоток зафіксовано в м. Києві, Івано-Франківській, Львівській, Чернівецькій областях, а найбільший в Чернігівській, Сумській, Київській та Полтавській областях.

Висновки. Таким чином, з врахуванням вікового розподілу при розробці багатоселективного підходу профілактики самогубства, необхідно звернути увагу, що вікових групах до 40 та понад 60 років реєструється стабільність випадків, а в віковій групі 40-60 років відмічається поступове їх зниження.

Щодо регіонального розподілу, то першочергово необхідно спрямувати заходи на молоде населення східного регіону, населення працездатного віку центрального регіону (Київська, Полтавська) області та осіб похилого віку північно-східного регіону (Чернігівська) область.

Список використаних джерел

1. Предотвращение самоубийств. Глобальный императив (2014). Женева: ВОЗ. Вилучено з: https://www.who.int/mental_health/suicide-revention/world_4suicide_report_russian.pdf.
2. Комплексный план действий в области психического здоровья на 2013–2020 (2013) гг. Женева: ВОЗ. Вилучено з: (http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA66/A66_r8-ru.pdf?ua=1).